

August.

I Høstens Tid faar Folkene Hvedebrød, første Gang, naar de kører Rug ind, da faar hver et Stykke Hvedebrød og ½ Stk. Rugbrød til Mellemmad og hver 5 Snapse af de mærkede Flasker og i Reglen 2½ Spand gammelt Øl blandet i det friske Øl. Folkene faar Smør i Grøden om Middagen og Sirup paa Pandekagerne.

De faar sød Mælk at dyppe Grød i om Aftenen den sidste Tid af Høsten.

Et Par Optegnelser fra Margaard fra Aar 1877.

Høstgilde.

2 Pund Oksekød til hver Person, 1 til Kød og 1 til Steg, 1 Lispund til Kødboller til Suppe, der skal ogsaa Melboller paa Suppen. Derefter faar de alle Kaffe med Julekage til. Om Aftenen faar de skaaren Smørrebrød et Par Gange og til sidst Æbleskiver af 1½ Lispund Mel – og Punch.

Juleaften og Nytaarsaften.

Folkene faar Risengrød og Steg og ud paa Aftenen Æbleskiver og Punch. Alle Højtids Morgener faar alle hver 2 Smørskiver og et Stykke Hvedebrød og Kaffe med 2 Snapse.

Paaskemorgen faar Folkene desuden 2 Æg hver.

Mortensaften faar de ogsaa Grød og Steg, men ikke Æbleskiver.

Dagligt Øl paa Margaard.

1 Tønde Malt og 3 Pund Humle til 2 Vinfade a 8 Saaer.

Gammelt Øl.

2 Tønder Malt og 8 Pund Humle til 1 Oksehoved eller 16 Saaer.

Der er mange Opskrifter paa forskellige Salver og „Apotekersager“ gode til alt, staar der.

GL. SLOTSBANKE VED FREDERIKSGAVE

I Aarbog for Hist. Samf. for Odense og Assens amter for 1931 har afdøde folketingsmand Carlsen-Skiødt skrevet en artikel: „Nogle historiske oplysninger om Sønderby sogn“, hvori omtales det gamle Hagenskov slot. På gården „Møllergave“s mark findes det fredlyste voldsted Gl. Slotsbanke. I artiklen nævnes, at der under 24. juni 1891 på den daværende ejer af „Møllergave“, stenhugger Hans Olsens skøde bl. a. er indført den servitut, at voldstedet som oldtidsminde skal bevares af det offentlige.

Stenhugger Hans Olsens søn, husmand Illum Olsen, Ebberup, fortæller i det følgende, hvordan voldstedet så ud i hans barndom.

„Som Søn af omtalte Stenhugger Hans Olsen ønsker jeg her at give nogle Oplysninger om „Gamle Slotsbanke“.

Jeg er født 4. Januar 1884, men Fader købte Ejendommen i 1890, saa det er naturligt, at en god Del af min Barndoms Legeplads er faldet her i Høien, som vi kaldte den. Fra det første, jeg husker, saa der ud som følger: Voldgraven kunde kun med Vanskelighed passeres paa Grund af Vand. Volden (om den da overhovedet lader sig maale nu) er ca. 28 m², altsaa ca. en Skp. Land. Voldgraven har været temmelig dyb (fra Dræning) paa den sydlige og vestlige Side, mod Nord og Øst var der et naturligt Morads, jeg samlede ikke 8, som det anførtes i Carlsen-Skiødts Artikel, men mange flere Skeletter op ved Dræningen. Volden er nu mellem 4 og 5 m høj (den har nok tidligere været en Del højere, især hvis der blev maalt fra Voldgravens Bund), den var gennemgravet mod Nord, vel nok af Pastor Maaløe for at føre Affald væk, men denne Gennemgang har min Fader fyldt op, og Affaldet har han ført ud i Engen, saa Volden nu omtrent er i sin oprindelige Form. Hullet inden for Volden var, saavidt jeg husker, 2 a 3 m i Tværmaal og vel omtrent 2½ m under Voldkanten skraat faldende med Kalk, Murbrokker og Sten, alt overgroet med Brombærranker, Syren og Snebær, hvori det vrimlede med Snoge; alt dette fjernede min Fader og kom derved ned til den oprindelige Grund, der er ca. 14 m i kvadrat udvendig, der var en grov Brostensbund vel nok lidt dybere end den nuværende Bund. Fader har ofte sagt, at han kunde huske en mands-høj svær Mur i det sydvestlige Hjørne over Volden.

Den omtalte Lade paa Møllersgave blev ombygget 1928, og alle de Munkesten, der da blev fri, blev samlet sammen i en Stabel ved „Højen“ (de staar med Kampesten under), der er ca. 400, som utvivlsomt stammer fra Borgen, desuden er mange af Omegnens Bageovne muret af Sten derfra.

Efter Folkesagn skulde der gaa en underjordisk Gang fra Højen mod Syd; jeg har gravet et langt Stykke paa tværs, men overalt funden Naturbund, maaske kan den være ført mere vestlig, da der er mindre vandrigt, men det har jeg ikke undersøgt.“

Møllersgave, December 1955.

BOGANMELDELSE

Chr. Kiilsgaard: Rudkøbing. Topografi og bystyre, 2. del. 1955. (I kommission hos Andr. Brandts boghandel, Rudkøbing).

I 1949 udsendte Rudkøbings flittige lokalhistoriker, tandlæge Chr. Kiilsgaard, første del af sin byhistorie, Rudkøbing. I sit forord udtrykte forfatteren dengang håbet om med tiden at kunne føre sin købstadshistorie ud over 1660, med hvilket år det indledende bind sluttede. Håbet er gået i opfyldelse. Adskillige års ihærdige studier er nu resulteret i udsendelsen af et stateligt bind II på 330 sider, som omfatter århundredet fra 1660 til 1760, en afgrænsning, der dog ikke for alle kapitlernes vedkommende overholdes strengt.